

Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสาร พยาบาลศาสตร์)

Volume 12 | Issue 1

Article 9

2000-01-01

ชกิลกะ : โปนโงรงรำลิก : การพิกอขรมพยาขาลระดับตั้นในแขวงเวียงจันทน์

พวงเข็ญ ชุณหพราน

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns>

Part of the [Nursing Commons](#)

Recommended Citation

ชุณหพราน, พวงเข็ญ (2000) "ชกิลกะ : โปนโงรงรำลิก : การพิกอขรมพยาขาลระดับตั้นในแขวงเวียงจันทน์," *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์)*: Vol. 12: Iss. 1, Article 9.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns/vol12/iss1/9>

This Miscellaneous is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์) by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ปกิณกะ

โพธิ์โฮงรำลึก : การฟีกอบรมพยาบาลระดับต้นในแขวงเวียงจันทน์

ดร.พวงเพ็ญ ชุณหพราน*

ในวันที่ 12 กรกฎาคม 2542 ถึง 8 กันยายน 2542 ผู้เขียนได้มีโอกาสไปฝีกอบรมพยาบาลระดับต้น ณ เมืองโพธิ์โฮง แขวงเวียงจันทน์ เป็นการเดินทางไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ครั้งที่ 6 ของผู้เขียน ซึ่งในครั้งก่อน ๆ ได้เล่าประสบการณ์ในแขวงคำม่วน จำปาสักและหลวงพระบางให้ท่านได้รับฟังไปแล้ว และขอเรียนว่า การเขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นความคิดเห็นและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียน

การเดินทาง

การเดินทางไปนครเวียงจันทน์สะดวกกว่าการเดินทางไปแขวงอื่น ๆ โดยผู้เขียนได้เดินทางโดยเครื่องบิน TG 690 ออกจากสนามบินดอนเมือง เวลา 8.00 น. ขณะนั่งรอเครื่องบินออก ได้สนทนากับชาวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเดินทางมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา และอยู่ในเที่ยวบินที่ร้อนลงผิดตำแหน่งในฮ่องกง เขาได้เล่าประสบการณ์อันน่าตื่นตะลึงให้ผู้เขียนฟัง นอกจากนี้ได้พบกับผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นวิศวกรแหล่งน้ำจากประเทศอินเดีย ซึ่งจะเข้าไปประชุมและปฏิบัติงานในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แสดงให้เห็นว่าประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำลังพัฒนาหลายอย่างในประเทศ เครื่องบินใช้เวลาบินประมาณ 50 นาที รวดเร็วจนเกือบจัดการกับอาหารว่างที่มาเสิร์ฟไม่ทัน เครื่องบินร้อนลง ณ สนามบินวัดไต แขวงเวียงจันทน์ ซึ่งตอนนี้ได้เข้าอาคารใหม่แล้ว โดยย้ายมาจากอาคารเก่า และอาคารเก่าได้ใช้เป็นอาคารการบินในประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการใช้งานเข้ามาเทียบประตูเครื่องบิน (ซึ่งได้เตรียมไว้แล้ว 2 ชุด) การเดินทางครั้งนี้ ผู้เขียนมี อาจารย์ ดร. ชนกวรหาญชาญชัยกุล เดินทางไปพร้อมกัน เรานำสัมภาระติดตัวขึ้นบันไดในอาคารไปตรวจที่ด้านศาลกากร ขณะนี้การเดินทางเข้าประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไม่ต้องทำวีซ่าสามารถอยู่ได้ 30 วัน แต่ถ้าท่านเป็นชาวต่างประเทศต้องเสียค่าผ่านแดน 30 ดอลลาร์ แต่กลุ่มของเราไม่ต้องเสียเนื่องจากเป็นโครงการความร่วมมือไทย-ลาวเพื่อพัฒนาบุคลากรพยาบาล ได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี อาจารย์โกทองจากกระทรวงสาธารณสุข สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มารับโดยมีท้าวบุญดอง ราชบุตร เป็นโฮเฟอร์ นำผู้เขียนและคณะไปสู่เมืองโพธิ์โฮง

สู่เมืองโพธิ์โฮง

ท้าวบุญดอง ขับรถพาเรามุ่งไปสู่เมืองโพธิ์โฮง ซึ่งห่างจากตัวเมืองเวียงจันทน์ประมาณ 90 กิโลเมตร ถนนก็เป็นถนนลาดยาง แต่เนื่องจากเป็นหน้าฝน จึงมีหลุมบ่อพอประมาณ สองข้างทางเป็นบ้านของ

*รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชาชนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยิ่งใกล้ตัวเมืองก็ยิ่งมีบ้านหลังใหญ่ทันสมัย สร้างด้วยอิฐและซีเมนต์ แต่ห่างออกจากเมืองก็ยังมีบ้านที่ทำด้วยไม้ไผ่ขัดแตะ แต่จากการที่ผู้เขียนได้เดินทางมาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวม 4-5 ปีมาแล้ว พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงมาก โดยมีความเจริญมากขึ้นอย่างแปลกตา เราใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง ก็มาถึงโรงพยาบาลโพนโฮง ซึ่งเป็นโรงพยาบาลเมือง (ระดับโรงพยาบาลชุมชนในประเทศไทย) แต่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เรียกโรงพยาบาลว่าโรงหมอ ตึกของโรงพยาบาลโพนโฮง เดิมเป็นเรือนไม้ชั้นเดียว มี 3 เรือน ตึกแรกเป็นตึกอำนวยการ เรือนที่ 2 เป็นห้องผ่าตัดและห้องคลอด เรือนที่ 3 เป็นหอผู้ป่วยภายใน (อายุรกรรม) และหอผู้ป่วยภายนอก (ศัลยกรรม) มีเตียงผู้ป่วยประมาณ 50 เตียง นอกจากนี้ยังมีห้องมอระสม (ไอซียู) ซึ่งมี 4 เตียง มีห้องรับผู้ป่วยพิเศษ 4 เตียง ซึ่งผู้ป่วยต้องเสียเงินค่าห้อง ถัดออกไปทางด้านซ้ายมือ จะมีตึก ผู้ป่วยนอก ซึ่งได้รับการช่วยเหลือจากโครงการไทย-ลาว เป็นตึกชั้นเดียวทำด้วยอิฐและซีเมนต์ ด้านหน้ามีเสาชานขนาดใหญ่ สวยงาม ประมาณ 6 เสา ด้านหน้าโรงพยาบาลเป็นห้องฉุกเฉิน (E.R.) ห้องจ่ายยา ห้องตรวจโรค 3 ห้อง ห้องผู้อำนวยการ ห้องปฏิบัติการ (Laboratory) ตรงกลางตึกจะเป็นห้องผ่าตัด มีเครื่องดมยาและอุปกรณ์ซึ่งได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ทางปีกซ้ายของโรงพยาบาลเป็นห้องคลอดและเป็นห้องผู้ป่วยหลังคลอด ผู้เขียนและอาจารย์ ดร. ชนกพร หาญชาญชัยกุล ได้พบกับนายแพทย์ทองคำ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ซึ่งเป็นศัลยแพทย์ ท่านได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี

เมืองโพนโฮง

เมืองโพนโฮงตั้งอยู่ด้านตะวันตกของแขวงเวียงจันทน์ เป็นเมืองไม่ใหญ่มากนัก มีตลาดอยู่ใจกลางเมือง ร้านอาหารขายเผื่อ ส้มตำ ร้านขายเครื่องวัสดุก่อสร้างมีจำนวนมาก ระหว่างการเดินทางจากเมืองโพนโฮงไปท่าลาด ซึ่งเป็นที่พักของคณะของเรา จะเห็นว่ามีกรก่อสร้างบ้านหลังใหญ่ ๆ สวยงามเป็นจำนวนมาก บางหลังสวยงามมากกว่าบ้านในเมืองไทยเสียอีก ข้อสังเกตของผู้เขียนจากการได้ไปแขวงอื่น ๆ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมาแล้ว 5 ครั้ง พบว่า สตรีชาวโพนโฮงมีรูปร่างอ้วนกว่าสตรีในแขวงอื่น สันนิษฐานว่าอยู่ใกล้เมืองหลวงทำให้มีการอยู่ดีกินดีมากกว่าแขวงที่อยู่ห่างไกล ตึกที่ผู้เขียนได้ไปทำการฝึกอบรมพยาบาลจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เรียกว่า ตึกน้ำสะอาด เป็นที่ทำการของหน่วยงานเจาะน้ำบาดาล ซึ่งไปทำการเจาะน้ำบาดาลในหมู่บ้านในเมืองต่าง ๆ โดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่นและมีวิศวกรแหล่งน้ำชาวญี่ปุ่นทำงานอยู่ ตึกที่ทำการฝึกอบรมอยู่ติดกับโรงพยาบาลโพนโฮง และสำนักงานสาธารณสุขเมืองโพนโฮง ทำให้มีความสะดวกในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รอบ ๆ โรงพยาบาลมีโรงเรียนประถมศึกษา สถานีดำรวจ และทุ่งนาเขียวขจีอยู่โดยรอบ มองออกไปไกล ๆ จะเห็นภูเขาซึ่งปกคลุมไปด้วยป่าไม้نانาพรรณเขียวข้อมลอมรอบไปหมด

บ้านนาปากวาง-ท่าลาด

ที่พักของคณะของเราอยู่บริเวณบ้านท่าลาด เรียกว่า บ้านนาปากวาง เป็นที่พักซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้มาทำงานในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้พักอยู่ รอบ ๆ จะเป็นหนองน้ำและป่าดิบซึ่งเดิมเป็นป่าที่มีกวางจำนวนมากอาศัยอยู่และมีเสืออยู่ด้วย แต่ปัจจุบันหมดไปแล้ว เพราะอพยพไป

อยู่ป่าอื่น ห่างออกไปประมาณ 5 ก.ม. เป็นเขื่อนน้ำจืด ซึ่งเป็นที่ผลิตกระแสไฟฟ้าและขายให้แก่ประเทศไทยด้วย ณ ที่พัก คณะฯ ของเราได้พบกับวิศวกรไฟฟ้าชาวสกอตและวิศวกรชาวไทย ซึ่งทำงานกับบริษัทของประเทศอังกฤษ เข้ามาติดตั้งเสาไฟฟ้าจากเขื่อนน้ำลึกลงมาสู่ออกมาสู่เขื่อน ได้เล่าให้ผู้เขียนฟังว่าได้พบเสือในป่า 12 ตัว แสดงว่าป่าในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังเป็นป่าธรรมชาติ มีสัตว์ป่าอยู่ซึ่งสมควรได้รับการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างยิ่ง วิศวกรท่านนั้นได้ถามผู้เขียนว่าได้พบกับคนงานของเขาที่ได้รับอุบัติเหตุและไปรับการรักษาในห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลโพนโฮงหรือไม่

การมาพักอยู่ในบ้านป่ากว้าง เราต้องระวังมิให้ยุ่งกีด เพราะยุ่งมาเลเรียจะชอบกัดตอนเช้า และตอนเย็น ซึ่งเป็นเวลารับประทานอาหารเช้าและเย็นของเราพอดี ดังนั้นควรเตรียมยาทากันยุงไปด้วยเพื่อความปลอดภัย อย่างไรก็ตามวิศวกรไฟฟ้าที่ผู้เขียนได้คุยด้วยบอกว่าเขาอยู่ในเขื่อนนี้มาแล้ว 1½ ปี และยังไม่เป็นมาเลเรีย ดังนั้นพอสรุปได้ว่าปลอดภัย อย่างไรก็ตาม หากเรามีไข้สูง 2 อาทิตย์หลังกลับประเทศไทยก็ควรรีบไปเจาะเลือด

ใกล้ ๆ ที่พักของเรา เป็นหมู่บ้านท่าลาด มีบ้านของประชาชนปลูกอยู่ 2 ข้างทางและมีอาชีพในการทำนา ค้าขาย มีอยู่บ้านหนึ่งซึ่งมีการบึงเปิดทุกวันจนเราสงสัยว่าเปิดน้ำจะหมดแล้ว สตรีบ้านท่าลาดกำลังเห่การทำกรรพี่มือ คือ ปักครอสสติช (Cross Stitches) จะเห็นหญิงสาววัยรุ่น วัยเด็ก นั่งปักผ้ากันทั้งหมู่บ้าน และสามารถนำมาขายให้แก่นักท่องเที่ยวได้ ถัดออกมาจากหมู่บ้านก็มีตลาด ซึ่งแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นตลาดที่เป็นของใช้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าจากประเทศไทย อีกส่วนหนึ่งเป็นตลาดของชาวบ้าน ซึ่งนำของพื้นบ้านมาขาย ได้แก่ กล้วย หน่อไม้ เห็ดของหน่อไม้ซึ่งเป็นสีเทา ๆ เผือก มัน ปลา และที่ผู้เขียนเห็นว่าแปลกคือ หอยปั้ง คือ ตัวหอยขมเสียบไม้และปั้ง ซึ่งมีขายทุกวันและขายดีเสียด้วย ปลาที่นำมาขายก็มาจากเขื่อนน้ำจืดเป็นส่วนใหญ่ ผู้เขียนและอาจารย์ ดร. ชนกพร ออกเดินทางทุกเช้าเวลา 7.00 น. ไปทำงานและกลับที่พักเวลา 16.45-17.00 น. ได้มีโอกาสเห็นชีวิตและการค้าขายของผู้คนในบ้านท่าลาดทุกวัน ซึ่งเป็นที่น่าสนใจและประทับใจในความเป็นธรรมชาติของสินค้าและความเป็นอยู่ของผู้คน

การฝึกอบรม

การฝึกอบรมของผู้เขียนและอาจารย์ ดร.ชนกพร เป็นการอบรมชุดที่ 2 เรื่อง การพยาบาลผู้ใหญ่ มีเวลาในการฝึกอบรมทั้งสิ้น 11 วัน โดยฝึกอบรมตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ (26 สิงหาคม 2542 ถึง 7 กันยายน 2542) มีหัวข้อการบรรยาย 26 หัวข้อ และมีการฝึกภาคปฏิบัติ 2 วัน ในหอผู้ป่วยโรงพยาบาลโพนโฮง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นพยาบาลระดับต้น จำนวน 60 คน มาจากโรงพยาบาลชุมชน สุขศาลาทั้งเขตในและเขตนอกแขวงเวียงจันทน์ ขอเรียนให้ท่านผู้อ่านทราบว่าในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั้น เรียกโรงพยาบาลว่าโรงหมอ ในฐานะเป็นพยาบาลก็แอบดีใจว่า การเรียกโรงพยาบาลในประเทศไทยแสดงว่าพยาบาลเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากทีเดียว กลับมาที่ผู้เข้ารับการอบรมในการอบรมครั้งนี้มาจากเมืองวังเวียง เมืองแมด เมืองสารคาม เมืองเฟื่อง เมืองกาสิ เมืองหินเหิบ เมืองอุดมไชย และเขตพิเศษชัยสมบูรณ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม (สัมมนากร) เหล่านี้เดินทางมาจากที่อยู่ของตน บางแห่งก็มาจากเมืองที่ห่างไกล เช่น เมืองสารคาม ใช้เวลาเดินทาง 10 ชั่วโมงโดยทางรถยนต์ และมาพักอยู่ ณ ที่พักของสาธารณสุขเมืองโพนโฮง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ บางคนมีบุตร 5 คน และยังมีเด็กก็เกิดความเป็นห่วงครอบครัวพอสมควร แต่ผู้เขียนและอาจารย์ ดร. ชนกพร ก็ได้ปลอบใจว่า

โครงการอย่างนี้ นานปีมีหน และพยายามหาเกมส์ให้เล่นและให้หนังสือพิมพ์ไปอ่าน รวมทั้งกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการมารับการฝึกอบรมและการได้มีโอกาสพบเพื่อนจากเมืองต่าง ๆ

การฝึกอบรมในชุดที่ผู้เขียน และอาจารย์ ดร.ชนกพร ไปดำเนินการเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพยาบาลผู้ใหญ่ มี 77 ชั่วโมง เราได้แบ่งหัวข้อการสอนออกเป็น 26 หัวข้อ หัวข้อละประมาณ $1\frac{1}{2}$ ถึง 3 ชั่วโมง มีการฝึกภาคปฏิบัติ 16 ชั่วโมง

หัวข้อที่ทำการสอน ได้แก่ ปัญหาสุขภาพที่สำคัญของประชาชนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พัฒนาการวัยผู้ใหญ่ การประเมินสภาวะสุขภาพผู้ป่วยผู้ใหญ่ การตรวจร่างกายผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้ป่วยก่อนและหลังการผ่าตัด การพยาบาลผู้ป่วยภาวะช็อค การพยาบาลผู้ป่วยโรคมาลาเรีย โรคกระเพาะอาหาร นิ่วในไต นิ่วในถุงน้ำดี ปอดอักเสบ เยื่อหุ้มสมองอักเสบ ได้รับบาดเจ็บของสมอง กระดูกหัก ภาวะฉุกเฉิน ผู้ป่วยท้องร่วง ผู้ป่วยภาวะใกล้ตาย ผู้ป่วยวัณโรค ผู้ป่วยติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ การใช้กระบวนการพยาบาลในการพยาบาลผู้ใหญ่ ฯลฯ

วิธีการฝึกอบรม มีทั้งการบรรยาย สาธิต การระดมสมอง การทำบทบาทสมมติ การทำงานกลุ่ม ฝึกหัด ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและสมาชิกกลุ่ม การเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน การจัดทำโปสเตอร์ ประชาสัมพันธ์ การป้องกันโรคที่สำคัญ ๆ 10 อันดับแรกของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สัมมนาการได้แสดงความสามารถในการผสมผสานความรู้ทางการแพทย์-พยาบาลและศิลปะของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยการตกแต่งป้ายประชาสัมพันธ์ได้อย่างงดงามและมีการประกวดแต่งเพลงประชาสัมพันธ์การต่อต้านโรคต่าง ๆ โดยใช้ทำนองเพลงที่เป็นที่นิยมในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้บรรยากาศในการฝึกอบรมสนุกสนาน และสัมมนาการมีความกระตือรือร้น มีการทำงานกลุ่มในหอพักในตอนกลางคืนด้วย

ผู้เขียนและอาจารย์ ดร.ชนกพร ได้มีการพูดคุยกันประจำวันเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการฝึกอบรมของสัมมนาการเป็นรายบุคคล และพยายามกระตุ้นให้ผู้ที่ไม่ได้แสดงออกให้มีโอกาสออกมาเสนอรายงาน และได้พบว่าภายใต้ความเจ็บและความเขินอายนั้น สัมมนาการบางคนมีพรสวรรค์ซ่อนอยู่ รอโอกาสในการแสดงออกเท่านั้น เช่น สัมมนาการบุญยงค์ สามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้หลากหลายและเสียงดังฟังชัด สัมมนาการรอดศักดิ์ มีความสามารถในการร้องเพลง แต่งเพลงการป้องกันโรคหัวใจได้ครอบคลุมสาเหตุ อาการ การรักษา การพยาบาล และการป้องกัน และนำฟัง สัมมนาการราวคำ แสดงบทบาทสมมติของมารดาผู้สูญเสียบุตรชายวัยรุ่นได้อย่างเหมือนจริง สัมมนาการลมเย็นผู้สวยงามและสามารถนำกลุ่มได้อย่างดี สัมมนาการเพชรดาว เป็นหัวหน้ากลุ่มใหญ่ มีความเป็นผู้นำและช่วยเหลือเพื่อน ๆ ในการทำงานทุกอย่าง สัมมนาการทิพพาวอน ซึ่งเป็นหัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลโพนโฮง สามารถยกตัวอย่างผู้ป่วยได้ทุกประเภทและเสริมเติมความรู้แก่สัมมนาการในบางเรื่องที่วิทยากรไม่ทราบเกี่ยวกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สัมมนาการบุญศรี ซึ่งเมื่อทำการสอนครั้งแรกจะเจ็บ แต่พบว่ามีความสามารถเป็นผู้นำกลุ่ม ตรวจผู้ป่วยได้ละเอียด ทำการระบุปัญหาผู้ป่วยได้ครอบคลุมและเปลี่ยนเป็นกระตือรือร้นในอีก 10 วันที่เหลือ สัมมนาการป้อม สนใจการเรียนดีมาก แต่ในสัปดาห์ที่สองมีอาการซึมลงเมื่อสอบถามพบว่า เป็นห่วงบุตรน้อยที่อยู่ที่บ้าน ผู้เขียนและอาจารย์ ดร. ชนกพร จึงได้คอยพูดถามไถ่และปลอบใจบ่อย ๆ จนค่อยดีขึ้น และยังมีอีกหลายคนที่มีได้นำมากล่าวได้หมดในที่นี้

การฝึกอบรบภาคปฏิบัติ

ภายหลังได้รับฟังการบรรยายและสาธิตการพยาบาลต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้เขียนได้ขออนุญาตนายแพทย์ทองคำ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโพธิ์โพธิ์ในการพาสัมมนาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในโรงพยาบาลโพธิ์โพธิ์ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี หอผู้ป่วยที่ไปฝึกเป็นหอผู้ป่วยภายใน (อายุรกรรม) ผู้ป่วยภายนอก (ศัลยกรรม) ห้องมอระสม (ไอซียู) ห้องผู้ป่วยพิเศษ (4 เตียง) ในหอผู้ป่วยจะมีทั้งผู้ป่วยผู้ใหญ่และผู้ป่วยเด็ก (6 เดือน) อยู่ร่วมกัน ผู้ป่วยที่ผู้เขียนและสัมนาคารได้ไปพบและฝึกปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่

- ผู้ป่วยรายที่ 1 เป็นเด็ก อายุ 6 เดือน เป็นโรคไข้มองอักเสบ มีอาการไข้สูง หอบ คอแอนไปข้างหลัง กำลังได้รับออกซิเจนและดูคนมมารดาอยู่
- ผู้ป่วยรายที่ 2 เป็นชาย อายุประมาณ 30 ปี ถูกควายขวิดบริเวณหัวไหล่และต้นขา (พอดีกับความกว้างของเขาคควาย) แผลลึกประมาณ 2 เซนติเมตร แห้งสะอาดและกำลังมีการหาย ผู้ป่วยเล่าว่า ควายที่ขวิด เป็นควายที่เลี้ยงไว้นานแล้ว กำลังจะไปทำนา และเกิดหงุดหงิดเนื่องจากเป็นสัตว์ ทำให้ขวิดเจ้าของ
- ผู้ป่วยรายที่ 3 เป็นหญิง อายุประมาณ 50 ปี เป็นเหน็บชา และซีดมาก เนื่องจากทานข้าวที่สีจากโรงสี และไม่ทานไข่และเนื้อสัตว์
- ผู้ป่วยรายที่ 4 เป็นหญิง อายุประมาณ 32 ปี เป็นโรคหัวใจ มีอาการหอบเหนื่อย บวมที่เท้า สองข้าง
- ผู้ป่วยรายที่ 5 เป็นเด็กหญิง อายุประมาณ 6 ขวบ เป็นชาวชนเผ่า (ม้ง) มีบาดแผลที่หน้าผาก ขนาดยาวประมาณ 3 เซนติเมตร ถูกรถยนต์ชน ขณะวิ่งข้ามถนน เด็กซีดในวันแรก แต่ต่อมารู้สึกตัวดี ได้รับยากันบาดทะยัก และยาปฏิชีวนะ และสังเกตอาการทางสมองอยู่
- ผู้ป่วยรายที่ 6 เป็นเด็กหญิง อายุประมาณ 5 ขวบ มีเลือดออกทางช่องคลอด ซีด เด็กถูกปลิงเข้าไปในช่องคลอดเนื่องจากไปเล่นน้ำ ในเดือนสิงหาคมเป็นหน้าฝน น้ำหลากมาจากทางเหนือ น้ำท่วมถนนบางแห่ง เด็ก ๆ จึงชอบไปเล่นน้ำ ขณะที่ผู้เขียนไปพบปลิงออกมาแล้ว และเลือดหยุดไหลแล้ว กำลังได้รับยาปฏิชีวนะ
- ผู้ป่วยรายที่ 7 เป็นเด็กชาย อายุประมาณ 11 ขวบ เป็น Thalassemia Hct 18 % ซีดมาก มีไข้สูง 39°C มีอาการหนาวสั่น ชาตน้ำ ผู้เขียนได้ทำการเช็ดตัวด้วยน้ำอุ่นให้ และให้ดื่มน้ำหวาน มารดาผู้ป่วยเดินทางไปเวียงจันทน์เพื่อไปนำเลือดจากธนาคารเลือดมาให้ผู้ป่วย ในวันรุ่งขึ้นผู้ป่วยไข้ลด ลูกนัง และกำลังรับประทานข้าวจ้าว กับต้มไก่ และยืมให้ผู้เขียนเนื่องจากรู้สึกสบายขึ้น
- ผู้ป่วยรายที่ 8 เป็นชายหนุ่ม อายุ 16 ปี เรียนอยู่ชั้น ม. 1 ป่วยเป็นไข้สูง (มาลาเรีย) ไข้สูง 38.60C ปากแห้ง ตาโหล กำลังได้รับน้ำเกลือผสม Quinin Drip อยู่ มารดาผู้ป่วยบอกว่าผู้ป่วยไม่ทานอาหารมา 2 มื้อ และไม่ปัสสาวะมานานกว่า 12 ชั่วโมงแล้ว ผู้เขียนและสัมนาคารช่วยกันเช็ดตัวให้ผู้ป่วย ให้ดื่มน้ำ เอาเสื้อผ้าหนา ๆ ออก หลังจากนั้น 1 ชั่วโมง ผู้ป่วยปัสสาวะได้ ไข้ลด มารดาไปซื้อ

กัวยเดี่ยวมาให้ ผู้ป่วยนั่งทานได้ ไม่อาเจียน วันรุ่งขึ้นเมื่อผู้เขียนรินน้ำให้ผู้ป่วย ที่เป็น Thalassemia ต้ม ผู้ป่วยรายนี้จะหัวเราะและบอกว่า จะต้องถูกทำแบบเดียวกับเขา (คือ เช็ดตัว ต้มน้ำ หายใจลึก ๆ ไอ และให้ปัสสาวะ)

ผู้ป่วยรายที่ 9 เป็นชายหนุ่ม อายุ 19 ปี วินิจฉัยว่าเป็น Nephrotic Syndrome มีอาการบวมทั่วตัว ท้องบวมมาก แม้แต่ Sclera ก็พองออกมาเป็นวง ๆ ปากแห้งแตก เหนื่อยง่าย เมื่อสอบถาม พบว่า เป็นคนมาจากเขตอื่น มาทำงานเป็นกรรมกรชน ท่อก๊าซออกซิเจน ทำงานทั้งกลางวันกลางคืน บางครั้งติดรถไปส่งก๊าซไกล ๆ ไม่ค่อยได้พักผ่อน อนามัยในช่องปากไม่ค่อยดีนัก เคยมีการติดเชื้อของระบบทางเดินหายใจ และต่อมาเกิดอาการบวม รับประทาน Lasix และ Prednisolone อาการบวมลดลงบ้าง ผู้ป่วยกำพร้าทั้งบิดามารดา แต่นายจ้างมีความเมตตาช่วยเหลือให้ออนห้องพิเศษ และจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้

นอกจากนี้ก็มีผู้ป่วยอื่น ๆ อีก เช่น ผู้ป่วยวัณโรค ไล่เลื้อน กระดานไส้ติ่ง (ไส้ติ่งที่อักเสบจนแข็ง) ท้องเดิน นิ้วในโต แขนหัก (เด็กปีนต้นไม้ตกลงมา) ความดันโลหิตสูง โรคแผลในกระเพาะอาหาร ปอดอักเสบ จะเห็นได้ว่ามีทั้งโรคติดเชื้อและโรคไม่ติดเชื้อ แต่โรคติดเชื้อดูเหมือนจะมีมากกว่า ผู้เขียนมีข้อสังเกตอย่างหนึ่งคือ การให้ยาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไม่แตกต่างจากในประเทศไทย กล่าวคือ มียาปฏิชีวนะ Ampicillin, Gentamycin, Erythromycin ยาอื่น ๆ เช่น Prednisolone, Voltaren ฯลฯ ทำให้การรักษาได้ผลดี ผู้ป่วยหมุนเวียนเร็วมาก การผ่าตัดไส้ติ่งสามารถกลับบ้านได้ภายใน 3 วัน

สัมนนกรได้ฝึกการตรวจร่างกายผู้ป่วยตามที่อาจารย์ ดร.ชนกพรสอน และใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลตามที่ผู้เขียนสอน และกล่าวว่าทำให้เขาได้ศึกษาผู้ป่วยละเอียดมาก สามารถตรวจร่างกายผู้ป่วยได้ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ซึ่งยังไม่เคยทำมาก่อน มีความพอใจ และเข้าใจชีวิตของผู้ป่วยแต่ละคนมากขึ้น ภายหลังฝึกปฏิบัติแล้ว มีการเสนอรายงานการพยาบาลผู้ป่วยเป็นกลุ่ม ๆ สัมนนกรมีความตั้งใจมาก จะเห็นได้ว่าการอภิปราย ถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง และนำกลับไปทำต่ออยู่ที่พัก กลุ่มของท้าวบุญศรี สามารถทำแผนการพยาบาลผู้ป่วยโรคหัวใจได้ครอบคลุม และได้รับการชมเชยจากอาจารย์และเพื่อน ๆ เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้ว ในวันสุดท้ายทำนรongsารณสุขเมืองโพนโฮง และอาจารย์พิณโพ ได้มาร่วมในกิจกรรมการปิดการฝึกอบรม โดยได้ชมโปสเตอร์เกี่ยวกับการป้องกันโรคต่าง ๆ ที่สัมนนกรจัดทำขึ้น รวม 30 แผ่น รับฟังเพลง เพื่อการณรงค์ป้องกันโรคต่าง ๆ ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่สัมนนกรร่วมกันแต่งขึ้นรับทราบผลการประเมินการฝึกอบรมด้านเนื้อหาวิชาและการประเมินทั่วไป มอบรางวัลให้แก่ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี และมีการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกลุ่ม และส่งท้ายด้วยการจับมือกันร้องเพลงสามัคคีชุมนุม และเพลงเมื่อคิดถึงเบิ่งดวงดาว เบิ่งดวงจันทร์ ทำให้บรรยากาศของการจากกันระหว่างสัมนนกร อาจารย์ อาจารย์ผู้ช่วย เป็นไปด้วยความอาลัยอาวรณ์เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการจากที่ไม่รู้ว่าเมื่อไรจะมีโอกาสได้พบกันอีก

การเดินทางกลับ

เนื่องจากในวันที่ 8 กันยายน 2542 ผู้เขียนและอาจารย์ ดร.ชนกพร จะต้องเดินทางกลับกรุงเทพฯ เวลา 10.30 น. เราจึงตัดสินใจเดินทางมาพักในนครเวียงจันทน์ตั้งแต่วันที่ 7 กันยายน เพราะกลัวจะพลาดเที่ยวบิน เนื่องจากกระแสนี้ฝนตกหนัก บางวันน้ำท่วมทางอาจมีอุปสรรคในการเดินทางจากบ้านท่าลาดมาเวียงจันทน์ เวลาเช้าได้ถือโอกาสแวะไปตลาดเมืองเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นศูนย์สรรพสินค้าต่างๆ ซึ่งขอแนะนำว่าผู้ที่ชอบผ้าไหมเป็นชีวิตจิตใจ ควรหาโอกาสไปแวะชม เราซื้อของฝากเล็กๆ น้อยๆ สำหรับมิตรสหาย และเดินทางไปสนามบิน ซึ่งขอแนะนำว่าท่านที่จะไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ควรเตรียมเงินดอลลาร์ไปด้วย เนื่องจากจะต้องเสียค่าธรรมเนียม 10 \$ ก่อนออกจากสนามบิน เครื่องบินเที่ยว TG 691 บินผ่านเมฆฝนของเดือนกรกฎาคมสู่สนามบินดอนเมืองโดยสวัสดิภาพ การเดินทางครั้งนี้เป็นการเดินทางครั้งสุดท้ายของโครงการ ประสบการณ์ความทรงจำที่ดีต่อประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อมิตรสหายและสัมมนาจากแขวงต่าง ๆ จะติดตรึงอยู่ในใจผู้เขียนไปอีกนานแสนนาน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณกรมวิเทศสหการ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการไทย-ลาว กระทรวงสาธารณสุขสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณสุขเมืองโพนโฮง โรงพยาบาลโพนโฮง ผู้ดูแลตึกน้ำสะอาด อาจารย์โกทอง อาจารย์พิณโพ อาจารย์สีดา อาจารย์สีใบ อาจารย์สีสมัย อาจารย์ดาวพระศุภร์ แพทย์ พยาบาล ผู้ป่วย และญาติผู้ป่วยโรงพยาบาลโพนโฮง ตลอดจนสัมมนาทั้ง 60 คน ที่มีส่วนช่วยให้โครงการฝึกอบรมสำเร็จได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. ลาว : 10 ปี หลังปฏิวัติ. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2530.

ไมตรี ลิ้มปิชาติ. เบิ่งลาว. กรุงเทพฯ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2534.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ลาวตอนใต้. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับบลิชชิ่ง, 2539.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ลาวเหนือเมื่อปลายหนาว. กรุงเทพฯ :

มูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2540.